

Flora

Park w Chlewiskach ze względu na czyste od zanieczyszczeń przemysłowych powietrze, specyficzny mikroklimat i czystą wodę pozwala na naturalny rozwój unikalnej flory.

W tym krajobrazowym parku rośnie 21 drzew uznanych i wpisanych do rejestru przez Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody za pomniki przyrody (przeważnie lipy drobnolistne, dęby, tulipanowce, kasztanowiec i jesion). Na wpisanie oczekują również szpaler grabowy i aleje lipowe.

Strukturę siedliskową łądową, wodną i bagienną oraz skład gatunkowy roślinności ukształtowały lokalne warunki glebowe, wilgotnościowe i klimatyczne.

W parku najczęściej występującymi drzewami są lipy drobnolistne, dęby szypułkowe, graby pospolite, olchy czarne i jesiony.

Starodrzew stanowią również klony, jawory, grochodrzewy (pospolicie zwane akacjami), klony zwyczajne i srebrzyste, brzozy brodawkowate, modrzewie, wierzby białe, wiązy szypułkowe i górskie, dęby czerwone, sosny pospolite i wejmutki oraz pojedyncze okazy innych gatunków.

W skład poszycia wchodzi: jeżyna fałdowana, kruszyna pospolita, bez czarny i koralowy, głóg, jałowiec pospolity. Runo leśne składa się z borówek, turzyc, fiołka leśnego oraz licznych gatunków mszaków i porostów.

W parku spotykamy rośliny chronione takie jak: cis pospolity, konwalia majowa, wawrzynek wilczełyko, skrzyp olbrzymi, śnieżyczka przebiśnieg i inne.

Na brzegach małego i dużego stawu można podziwiać występującą tu strefowo roślinność wodną i błotną np. grzybienie białe i północne, grązele żółte, czermień błotną i trzinę pospolitą.

Ogółem w parku spotkamy ponad 100 gatunków drzew i krzewów, a w planach jest dosadzenie kilkudziesięciu następnych.

HISTORIA I OPIS PRZYPALAŁACOWEGO PARKU W CHLEWISKACH

Park przypałacowy w Chlewiskach należy do najcenniejszych tego typu obiektów na terenie województwa mazowieckiego. Duża powierzchnia (8 ha), urozmaicona szata roślinna, bogata fauna oraz duża ilość pomników przyrody czynią z niego interesujący i godny zwiedzania zabytek.

Park założony został przez Wawrzyńca Odrowąża - Chlewickiego w XVII wieku jako otoczenie rozbudowanego w 1605r. obronnego zamku. Wraz z przebudową zamku na pałac (dokonaną w XVIII wieku) dokonały się też zmiany w zagospodarowaniu terenu wokół nowego budynku. Śledząc dzieje parku można wyróżnić kilka charakterystycznych przekształceń.

Pierwotne - to niska zieleń (być może z pojedynczymi drzewami) nieograniczająca widoku obrońcom i nie dająca osłony wrogom przy ewentualnym szturmie zamku.

Druga przebudowa parku związana była ze zamianą funkcji budowli. Pałac wymagał reprezentacyjnego otoczenia, więc przebudowano park w stylu barokowym. Powierzchnię podzielono na kwatery, przedzielone alejami z lip drobnolistnych i grabów pospolitych. Na szczęście zachowano część starodrzewu nie kolidującego z nową formą. Zostały więc liczne lipy wzdłuż północnej granicy założenia, cisy przy pałacu i kilka drzew (dęby, topole, lipy) w części zachodniej parku.

Trzecia faza zagospodarowania to przejście do ogrodów krajobrazowych. Proces przeobrażeń był rozłożony w latach i trwał do II wojny światowej. Powstał wtedy nowy układ wodny wraz z otoczeniem oraz nastąpiły liczne dosadzenia drzew ozdobnych. Park wzbogacił się między innymi o tulipanowce, skrzydłoorzechy kaukaskie, sosny wejmutki czy dęby czerwone. Część kwaterową obsadzono licznymi bylinami i niskimi krzewami (irga, róże, berberys). Lata wojny i powojenne to liczne straty w starodrzewie oraz zniszczenie warstwy krzewów i runa wobec braku kompetentnego właściciela.

Właściciel, który przejął Pałac Odrowążów w latach 60-tych XX wieku nie sprawdził się jako użytkownik tak cennego obiektu. Powstrzymano co prawda niekontrolowaną wycinkę drzew, ale nowe nasadzenia i nowy wewnątrz-parkowy układ komunikacyjny nie miał nic wspólnego z dawnym ukształtowanym historycznie. W parku wprowadzono żywopłoty z ligustru, nasadzono liczne topole niekłańskie oraz dopuszczono do nadmiernego rozrostu samosiewów niektórych gatunków lekkonasiennych jak olchy czarne czy klony jesionolistne.

Ostatni etap to przejęcie w latach 90-tych XX w. zabytkowego zespołu pałacowo-parkowego przez firmę MANOR HOUSE i przystąpienie do prac rewaloryzacyjno - rewitalizacyjnych. W ramach tych prac odremontowano budynek pałacu i przystąpiono do zagospodarowania parku oraz terenów dawnych stajni.

Pierwszy etap prac to porządkowanie terenu z nadmiaru podszytu. Wybagrowano bardzo zamulone i zaśmiecone stawy odtwarzając jednocześnie tzw. " mały staw z wyspą ". Staw ten był całkowicie zarośnięty, a o jego kształcie świadczyło tylko niewielkie zagłębienie.

Następnie dokonano redukcji drzewostanu wycinając drzewa suche, usychające, zaatakowane przez patogeny czy połamane w czasie licznych ostatnio huraganowych wiatrów. Nie usuwano drzew by wygospodarować miejsce na nowe budowle. Nowe obiekty lokalizowano na polanach czy obrzeżach parku (np. Termy Zamkowe, Wioska Witalna).

Oprócz prac pielęgnacyjno-porządkowych w parku wykonano na starodrzewie liczne zabiegi z zakresu chirurgii drzew. Obcięto i zabezpieczono suche czy usychające konary, zdezynfekowano dziuple itp. Po wykonaniu podstawowych czynności porządkowych dokonano licznych nasadzeń drzew i krzewów oraz bylin. Wprowadzone egzemplarze charakteryzują się ciekawą kolorystyką oraz rzadko spotykanym pokrojem. Warto tu wspomnieć o malino-jeżynie, atrakcyjnej smakowo roślinie rosnącej w dużej kępie przy mostku na wyspę, irgach, trzmielinie, oczarach ...

*„To prawdziwe jest miejsce
o którym się godzi
Rzec śmieie, że lepsze z samym niebem
chodzi.”
Przemiana Owidiusza*

Fauna

Bogata szata roślinna parku jest miejscem występowania licznych zwierząt znajdujących tu pokarm i schronienie.

Zaczynając od ssaków - żyją tu zające, kuny, wiewiórki, tchórze, łasice, jeże, ryjówki, nietoperze i trzy gatunki myszy. Zachodzą lisy, sarny, a od niedawna można spotkać też jenota - nowego mieszkańca naszego kraju.

Ciekawie prezentuje się awifauna, czyli świat ptaków. Duży parkowy teren połączony zadrzewieniami (od wschodu i północy) z lasami szydłowiecko-przysuskimi to idealne miejsce do obserwacji zwierząt. Na terenie parku i w najbliższym sąsiedztwie podczas badań ekofizjograficznych stwierdzono występowanie 74 gatunków ptaków, w tym tak rzadkie jak: białorzytka, derkacz, ortolan, kapturka, kokoszka wodna.

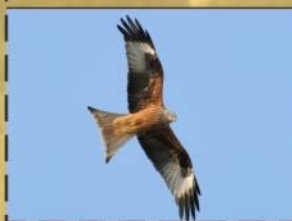
Zalutują tu liczne drapieżniki: trzmielojad (ma gniazda koło miejscowości Skłoby), rybołów oraz bardziej pospolite kanie rude, jastrzębie i myszołowy. W starych lipach gniazdują trzy gatunki sów.

Różnorodność siedlisk i urozmaicona baza pokarmowa to doskonałe warunki dla rozwoju licznych gatunków owadów: motyli, chrząszczy, błonkoskrzydłych, prostoskrzydłych, muchówek i innych.

Ciekawsze okazy motyli to: rusałki (admiral, drzewoszek, pawik), polowiec szachownica, przestrojnik wielki, niestrzęp głogowiec czy paż królowej.

Płazy reprezentowane są przez żaby, ropuchy, rzekotkę drzewną i kumaka nizinnego, a z gadów spotkać można zaskrońce (mają gniazdo pod kamiennymi schodami pałacu), jaszczurki zwinki, jaszczurki zielone oraz padalce zwyczajne.

KANIA RUDA

KAPTURKA

KOKOSZKA WODNA

RZEKOTKA DRZEWNA

JASZCZURKA ZIELONA

NIESTRZĘP GŁOGOWIEC

PAŻ KRÓLOWEJ

POLOWIEC SZACHOWNICA

RUSAŁKA ADMIRAL

